

Qui vult, potest.

Karl Morgenstern 250

2020

Väljaandjad / Publishers:

Tartu Ülikooli muuseum / University of Tartu Museum

Tartu Ülikooli raamatukogu / University of Tartu Library

Koostaja / Compiler: Jaanika Anderson

Toimetajad / Editors:

Jaanika Anderson (Tartu Ülikooli muuseum / University of Tartu Museum)

Janika Päll (Tartu Ülikool, klassikalise filoloogia osakond / University of Tartu, Department of Classical Studies, Tartu Ülikooli raamatukogu / University of Tartu Library)

Moonika Teemus (Tartu Ülikooli raamatukogu / University of Tartu Library)

Ivo Volt (Tartu Ülikool, klassikalise filoloogia osakond / University of Tartu, Department of Classical Studies, Tartu Ülikooli kirjastus / University of Tartu Press)

Keeletoimetaja / Language editor: Sirje Toomla

Tõlkija / Translator: Refiner OÜ

Kujundaja / Designer: Peeter Paasmäe

Esikaanel / On the front cover: Carl Timoleon von Neff. Karl Morgensterni portree. Õli, lõuend. U 1850.

Väljaandmist on toetanud / Supported by:

Tartu Ülikooli rektor / Rector of the University of Tartu

Eesti Kultuurkapital / Cultural Endowment of Estonia

Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkond (rahvusteaduste baasfinantseerimise projekt „Humanismist uushumanismini Karl Morgensterni ja klassikalise antiigiteaduse näitel“ PHVLC20938) / University of Tartu Faculty of Arts and Humanities (project for baseline funding of Estonian national sciences “From humanism to neohumanism on the example of Karl Morgenstern and classical antiquity” PHVLC20938)

© 2020, Tartu Ülikool / University of Tartu, autorid / authors

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tartu Ülikooli Kirjastus / University of Tartu Press 2020

Trükk / Print: Greif OÜ

ISBN 978-9949-03-503-8

Sisukord

Table of Contents

	Rektor Toomas Asseri eessõna / Foreword by Rector Toomas Asser	5
	Sissejuhatus / Introduction	7
Mare RAND	„Istuksid ka igal Dorpati katusel kuradid, läheksin ma sinna.“ Karl Morgensterni siirdumine 1802. aastal Danzigist Dorpatisse ‘Were there devils sitting on every roof of Dorpat, still I would go’ – Karl Morgenstern’s move from Danzig to Dorpat in 1802	11
Janika PÄLL	Karl Morgenstern – klassikalise filoloogia Halle koolkonna edasiarendaja Tartus Karl Morgenstern – a torchbearer of the Halle school of classical philology in Tartu	37
Malle ERMEL	Karl Morgenstern – keiserliku Tartu ülikooli esimene raamatukoguhoidja 1802–1839 Karl Morgenstern – the first librarian of the Imperial University of Tartu 1802–1839	61
Dorothee von HELLERMANN	Kunst ja raamatud – Johann Karl Simon Morgensterni kaks suurt kirge In search of art and books – Johann Karl Simon Morgenstern’s main passions	81
Moonika TEEMUS	Ühe diletandist joonistaja harjutuslehed: Karl Morgenstern joonistamisharrastajana Practice sheets by a dilettante artist: Karl Morgenstern as an amateur draftsman	99
Inge KUKK	Ühe unustatud maalikogu jälgedes On the trail of a forgotten painting collection	117
Jaanika ANDERSON	Karl Morgensterni antiikkunsti ja -arheoloogia õpetajana Karl Morgenstern as a teacher of classical art and archaeology	133
Jürgen BARKHOFF	Karl Morgenstern <i>Bildungsroman</i> ’i termini ja mõiste loojana Karl Morgenstern as the father of the term and concept of the <i>Bildungsroman</i>	153

Ivo VOLT	Karl Morgenstern filoloogina: teekond ootustest iseendani Karl Morgenstern as a philologist: a journey from expectations to self-discovery	167
Lea LEPIK	Karl Morgenstern ja õpetajate koolitamine Tartu ülikooli üldises õpetajate instituudis Karl Morgenstern and teacher training at the General Teachers' Institute of the University of Tartu	185
Epi TOHVRI	Johann Karl Simon Morgenstern ja Georges Frédéric Parrot – tütarlaste hariduse edendajad 19. sajandi alguses Tartu õpperingkonnas Johann Karl Simon Morgenstern and Georges Frédéric Parrot – promoters of girls' education in the Tartu school district at the beginning of the 19th century	205
Juhan MAISTE	Karl Morgenstern esteetika ja kunstiajaloo diskursuse rajajana Tartus Karl Morgenstern as the founder of the discourse of aesthetics and art history in Tartu	225
Lucas HAFNER	Karl Morgenstern ja tema suguvõsa Karl Morgenstern and his family	243
Kadri TAMMUR, Henn KÄÄRIK	Karl Morgenstern oma kaasaegsete mälestustes Karl Morgenstern remembered by his contemporaries	263
Kristiina TIIDEBERG	Karl Morgensterni elukohad Tartu linnas Karl Morgenstern's abodes in Tartu	281
Ken IRD saksa keelest tõlkinud ja kommenteerinud / translation from German and commentary	Karl Morgensterni kiri oma aia kinkimise kohta Tartu Ülikoolile Karl Morgenstern's letter on the bequeathal of his garden to the University of Tartu.	301
	Arhiivimaterjalid / Archival materials	307
	Kirjandus / References	311
	Illustratsioonide nimekiri / List of illustrations	329
	Isikunimede register / Index of personal names	341